

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2024. gada 26. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju tiesību aizsardzība – Produktu cenu norādīšana – Direktīva 98/6/EK – 6.a pants – Paziņojumi par cenas samazināšanu – Apstākļi – Jēdziens “iepriekšējā cena” – Pienākums noteikt paziņoto cenas samazinājumu, pamatojoties uz iepriekšējo cenu

Lietā C-330/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa, Vācija) iesniegusi ar 2023. gada 19. maija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 25. maijā, tiesvedībā

Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV

pret

Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs N. Pisarra [*N. Piçarra*] (referents), tiesneši N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] un M. Gavalecs [*M. Gavalec*],

ģenerālvokāte: L. Medina,

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- *Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG* vārdā – *C. Fürsen* un *A. Starcke, Rechtsanwälte*,
- Čehijas valdības vārdā – *S. Šindelková, M. Smolek* un *J. Vlácil*, pārstāvji,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *K. Szíjjártó*, pārstāvji,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *M. H. S. Gijzen*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Somijas valdības vārdā – *H. Leppo*, pārstāve,
- Norvēģijas valdības vārdā – *F. Bergsjø* un *P. A. Tønnessen*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *B.-R. Killmann*, *P. Ondrušek* un *N. Ruiz García*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/6/EK (1998. gada 16. februāris) par patērētāju aizsardzību, norādot patērētājiem piedāvāto produktu cenas (OV 1998, L 80, 27. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra Direktīvu (ES) 2019/2161 (OV 2019, L 328, 7. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 98/6”), 6.a panta 1. un 2. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV* (Bādenes-Virtembergas Patērētāju apvienība, Vācija; turpmāk tekstā – “patērētāju apvienība”) un *Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG* (turpmāk tekstā – “Aldi”) par pārtikas produktu pārdošanas reklāmā ietvertajām norādēm par cenas samazinājumu.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 98/6

- 3 Direktīvas 98/6 1., 2., 6. un 12. apsvērumā noteikts:

“(1) [...] pārredzama tirgus darbība un pareiza informācija nāk par labu patērētāju aizsardzībai un veselīgas konkurences radīšanai uzņēmumu un produktu starpā;

(2) [...] patērētājiem jāgarantē augsts aizsardzības līmenis; [...] Kopienai jāsniedz savs ieguldījums konkrētas darbības veidā, kas atbalstītu un papildinātu dalībvalstu īstenoto politiku saistībā ar precīzu, pārredzamu un nepārprotamu informāciju patērētājiem par viņiem piedāvāto produktu cenām;

[..]

(6) [...] norādīt pārdošanas cenu un vienības cenu dod ievērojamu ieguldījumu patērētāju informācijas uzlabošanā, jo tas ir vieglākais ceļš, kā patērētājiem dot iespēju novērtēt un salīdzināt produktu cenu vislabākajā veidā, un tādējādi izdarīt uz informāciju un vienkāršiem salīdzinājumiem balstītu izvēli;

[..]

(12) [...] Kopienas līmeņa noteikumi var nodrošināt viendabīgu un pārredzamu informāciju, kas iekšējā tirgū dos labumu visiem patērētājiem [...].”

4 Šīs direktīvas 1. pants formulēts šādi:

“Šīs direktīvas mērķis ir noteikt pārdošanas cenas un mērvienības cenas norādīšanu produktiem, ko tirgotāji piedāvā patērētājiem, lai uzlabotu patērētāju informāciju un veicinātu cenu salīdzināšanu.”

5 Atbilstoši minētās direktīvas 4. panta 1. punktam pārdošanas cenai jābūt nepārprotamai, viegli nosakāmai un skaidri salasāmai.

6 Šīs pašas direktīvas 6.a panta 1. un 2. punktā noteikts:

“1. Jebkurā paziņojumā par cenas samazinājumu jānorāda iepriekšējā cena, ko tirgotājs piemērojis noteiktā laikposmā pirms cenas samazinājuma piemērošanas.

2. Iepriekšēja cena ir viszemākā cena, ko tirgotājs piemērojis laikposmā, kurš nav isāks par 30 dienām pirms cenas samazinājuma piemērošanas.”

7 6.a pants Direktīvai 98/6 tika pievienots ar Direktīvu 2019/2161, kuras 1. apsvērumā noteikts:

“[LESD] 169. panta 1. punktā un 169. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēts, ka Savienība veicina augsta patērētāju tiesību aizsardzības līmeņa sasniegšanu, izmantojot pasākumus, kas pieņemti saskaņā ar LESD 114. pantu. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas [...] 38. pantā ir paredzēts, ka Savienības politikai jānodrošina augsts patērētāju tiesību aizsardzības līmenis.”

Direktīva 2005/29/EK

8 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”) (OV 2005, L 149, 22. lpp.), 3. panta “Piemērošanas joma” 1. un 4. punktā paredzēts:

“1. Šī direktīva attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem, kā izklāstīts 5. pantā, pirms komercdarījuma, kas attiecas uz kādu produktu, pēc tā un tā laikā.

[...]

4. Ja šī direktīva un citi Kopienas noteikumi, kas reglamentē konkrētus negodīgas komercprakses aspektus, nonāk pretrunā, priekšroku dod minētajiem citiem Kopienas noteikumiem, un tos piemēro attiecībā uz šiem konkrētiem aspektiem.”

2021. gada pamatnostādnes

- 9 Komisijas paziņojuma “Pamatnostādnes par to, kā interpretējams un piemērojams 6.a pants [Direktīvā 98/6]” (OV 2021, C 526, 130. lpp.; turpmāk tekstā – “2021. gada norādījumi”) 2. iedaļa attiecas uz “Iepriekšējās” cenas norādi”. Šis iedaļas 2.1. punkts “Vispārīgie principi” formulēts šādi:

[..]

Izņemot preces, uz kurām attiecas [Direktīvas 98/6] 6.a panta 3. līdz 5. punktā noteiktās normatīvās izvēles, dalībvalstis “iepriekšējās” cenas noteikšanai nevar paredzēt laikposmu isāku par 30 dienām. Šis vismaz 30 dienu atsaucē laikposms paredzēts, lai neļautu tirgotājiem manipulēt cenas un norādīt nepatiesus cenu samazinājumus, piemēram, isā laikposmā cenu paaugstināt un pēc tam to samazināt, apgalvojot, ka cena ir (ievērojami) samazināta, kas maldina patērētāju. Tādējādi 30 dienu laikposms “iepriekšējās” atsaucē cenas piemērošanai nodrošina, ka atsaucē cena ir reāla un ka tas nav tikai mārketinga instruments, kura mērķis ir padarīt samazinājumu pievilcīgu.

[..]

Tādējādi cenas samazinājums jānorāda, izmantojot “iepriekšējo” cenu, ka minēta kā atsaucē, t.i., jebkādam norādītajam procentuālajam samazinājumam jāpamatojas uz “iepriekšējo” cenu, kas noteikta saskaņā ar 6.a pantu [..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 10 Aldi katru nedēļu sagatavo reklāmas prospektus, kas ietver piedāvājumus dažādos Aldi Süd grupas (turpmāk tekstā – “Aldi grupa”) meitasuzņēmumos. Šie prospekti ir pieejami arī internetā.
- 11 Prospektā, kas bija spēkā nedēļai no 2022. gada 17. līdz 22. oktobrim, tostarp bija piedāvāts “super promo” “svaigiem produktiem par samazinātu cenu”, arī “neiesaiņotiem bio banāniem, kas iegūti godīgas tirdzniecības rezultātā” un “ananāsiem Rainforest Alliance”. Katra no šiem diviem produktiem cena bija minēta blakus to fotoattēlam baltā taisnstūrī, kurā bija norādītas divas dažādas cenas, proti, vidū ar lieliem burtiem cenas norāde (1,29 EUR par banāniem un 1,49 EUR par ananāsiem), kā arī augšējā labajā stūrī – cita cenas norāde ar mazākiem burtiem un nosvītota (1,69 EUR par katru no abiem produktiem). Attiecībā uz banāniem taisnstūris Vācijas karoga krāsās daļēji virs tā, kurā norādīta cena, precizēja pēdējās minētās samazinājumu procentos. Līdzīgs virsū novietots taisnstūris tika izmantots piedāvājumam, kas attiecas uz ananāsiem, ar norādi “īpašas cenas” (“Preis-Highlight”). Katrā no abiem baltajiem taisnstūriem, kas attiecas uz cenām, bija šāds teksts: “Pēdējā pārdošanas cena. Zemākā cena pēdējo 30 dienu laikā”, kam sekoja trešā cenas norāde (1,29 EUR par banāniem un 1,39 EUR par ananāsiem).
- 12 Konkrēti – norādes attiecībā uz šo banānu un šo ananāsu cenām attiecīgi bija noformētas šādi:

	
(banāni)	(ananāsi)

- 13 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *Aldi* grupas veikalos norādītā cena par minētajiem banāniem nepārtraukti kopš 2022. gada septembra vidus bija 1,69 EUR/kg, izņemot nedēļu no 19. līdz 24. septembrim, kuras laikā tiem tika piemērota samazināta cena – 1,29 EUR/kg. Ananāsu cena gabalā iepriekšējo piecu nedēļu laikā pirms pamatlietā aplūkotā bukletā norādītā piedāvājuma bija no 1,39 EUR līdz 1,79 EUR. Cena tieši pirms šī piedāvājuma bija 1,69 EUR.
- 14 Uzskatot, ka šāda reklāma kaitē patērētāju interesēm un ir negodīga, patērētāju apvienība vērsās *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa, Vācija), kas ir iesniedzējtiesa, ar prasību piespriest izbeigt – pašai vai ar trešo personu starpniecību – reklamēt pārtikas produktus pārdošanai patērētājiem, norādot cenas samazinājumus procentu veidā, ja samazinājums netiek noteikts, pamatojoties uz viszemāko cenu, kas *Aldi* grupas veikalos piemērota 30 dienu laikā pirms šāda samazinājuma piemērošanas. Patērētāju apvienība prasa arī piespriest *Aldi* pašai vai ar trešo personu starpniecību nereklamēt pārtikas produkta cenas samazinājumu kā “īpašu cenu”, norādot cenu, kas ir augstāka par to, kura bija spēkā *Aldi* grupas veikalos pēdējo 30 dienu laikā.
- 15 Iesniedzējtiesa uzskata, ka tajā izskatāmās lietas iznākums ir atkarīgs no Direktīvas 98/6 6.a panta 1. un 2. punkta interpretācijas, un norāda, ka nepiekrīt patērētāju apvienības nostājai, saskaņā ar kuru patērētājam piedāvātā cenas samazinājuma noteikšanas pamatā jābūt “iepriekšējai cenai” šī 6.a panta 2. punkta izpratnē. Šī tiesa uzskata, ka šāda interpretācija, lai gan tā izriet no 2021. gada pamatnostādņēm, nevar tikt secināta no šīs direktīvas, kurā būtībā ir tikai noteikts, kāda informācija un kad jāsniedz patērētājiem, neprecizējot veidu, kādā tā jāsniedz.
- 16 Iesniedzējtiesa norāda, ka, tā kā Direktīvā 98/6 nav reglamentēti konkrēti informācijas sniegšanas aspekti, izņemot jomu, uz kuru attiecas minētais 6.a pants, drīzāk būtu jāizvērtē, vai attiecīgā informācija patērētājiem sniegta saskaņā ar atbilstošajām Direktīvas 2005/29 normām. Tomēr tā piekrīt, ka konkrētos gadījumos procentuālai cenas samazinājuma norādei, kas neattiecas uz “iepriekšējo cenu” Direktīvas 98/6 6.a panta 2. punkta izpratnē, ir negodīgs raksturs un tātad tas ir pretrunā Direktīvai 2005/29. Tas pats *mutatis mutandis* attiecas uz reklāmas paziņojumiem, kas reklamē kāda cenas samazinājuma apgalvoti lielo izdevīgumu.
- 17 Šajos apstākļos *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
 - “1) Vai Direktīvas 98/6 6.a panta 1. un 2. punkts jāinterpretē tādējādi, ka paziņojumā par cenas samazinājumu norādītā procentu likme var attiekties vienīgi uz iepriekšējo cenu Direktīvas 98/6 6.a panta 2. punkta izpratnē?
 - 2) Vai Direktīvas 98/6 6.a panta 1. un 2. punkts jāinterpretē tādējādi, ka reklāmas izcēlumiem, kas paredzēti, lai uzsvērtu piedāvājuma izdevīgo cenu (piemēram, apzīmējot cenu kā “īpaša cena”), jābūt attiecinātiem uz iepriekšējo cenu Direktīvas 98/6 6.a panta 2. punkta izpratnē, ja paziņojumā par cenas samazinājumu šādi izcēlumi tiek izmantoti?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 18 Ar abiem šiem jautājumiem, kas jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 98/6 6.a panta 1. un 2. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tajos ir prasīts, lai produkta cenas samazinājums, ko tirgotājs paziņo vai nu kā procentuālu daļu, vai kā reklāmas norādi ar mērķi uzsvērt piedāvātās cenas izdevīgumu, jānosaka, pamatojoties uz “iepriekšējo cenu” šī panta 2. punkta izpratnē.
- 19 Saskaņā ar Direktīvas 98/6 6.a panta 1. punktu “jebkurā paziņojumā par cenas samazinājumu norāda iepriekšējo cenu, ko tirgotājs piemērojis noteiktu laiku pirms cenas samazinājuma piemērošanas”. Jēdziens “iepriekšējā cena” šī panta 2. punktā ir definēts kā “viszemākā cena, ko tirgotājs piemēro laikposmā, kas nav īsāks par 30 dienām pirms cenas samazinājuma piemērošanas”.
- 20 Pirmkārt, Direktīvas 98/6 6.a panta 1. punkta formulējums pats par sevi, protams, neļauj noteikt, vai paziņojumā ietvertais cenas samazinājums jāaprēķina, pamatojoties uz “iepriekšējo cenu”, kā tā definēta šī panta 2. punktā. Tomēr termins “samazinājums” ikdienas valodā norāda uz iepriekš piemērotās cenas samazinājumu.
- 21 Otrkārt, lai noteiktu Savienības tiesību normas jēgu un tvērumu, tā jāinterpretē, ņemot vērā ne tikai šīs tiesību normas formulējumu, bet arī tās īpašos mērķus un tiesiskā regulējuma, kurā ietilpst minētā tiesību norma, mērķus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 22. jūnijs, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Lēmuma par izraidīšanu sekas), C-719/19, EU:C:2021:506, 70. punkts).
- 22 Runājot par Direktīvas 98/6 mērķiem, tās mērķis saskaņā ar šīs direktīvas 1. pantu, ievērojot tās 6. apsvērumu, ir uzlabot patērētāju informēšanu un atvieglot pārdošanas cenu salīdzināšanu produktiem, ko tirgotāji piedāvā patērētājiem, lai patērētāji varētu izdarīt apzinātu izvēli. Minētās direktīvas 1. apsvērumā uzsvērtā tirgus darbības pārredzamības un pareizas informēšanas nozīme patērētāju tiesību aizsardzībā. Direktīvas 98/6 12. apsvērumā ir precizēts, ka tās mērķis ir nodrošināt viendabīgu un pārredzamu informāciju, kas iekšējā tirgū dos labumu visiem patērētājiem. Turklāt no šīs direktīvas 4. panta 1. punkta kopsakarā ar tās 2. apsvērumu izriet, ka, lai šī informācija būtu precīza un nepārprotama, patērētājiem piedāvāto produktu pārdošanas cenai jābūt nepārprotamai, viegli nosakāmai un skaidri salasāmai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 29. jūnijs, *Verband Sozialer Wettbewerb* (Nododams iepakojums), C-543/21, EU:C:2023:527, 25. punkts).
- 23 Turklāt Direktīvas 2019/2161, ar kuru Direktīvā 98/6 iekļauts 6.a pants, 1. apsvērumā ir skaidra atsauce uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 38. pantu. Šī pēdējā minētā tiesību norma, tāpat kā LESD 169. pants, ir vērsta uz to, lai Savienības politikā nodrošinātu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 23. marts, *Airhelp*, C-28/20, EU:C:2021:226, 49. punkts). Tāds pats mērķis ir noteikts Direktīvas 98/6 2. apsvērumā.
- 24 Tāda Direktīvas 98/6 6.a panta 1. punkta interpretācija, saskaņā ar kuru paziņojumā par cenas pazemināšanu pietiktu norādīt “iepriekšējo cenu” šī panta 2. punkta izpratnē, ja vien šī cena nav šāda samazinājuma faktiskā aprēķina pamats, kā rakstveida apsvērumos tostarp norādījušas Ungārijas, Nīderlandes un Norvēģijas valdības, varētu apdraudēt šos mērķus un it īpaši mērķi uzlabot patērētāju informēšanu, kas prasa, lai informācija par cenām un paziņotā samazinājuma aprēķināšanas metodes būtu nepārprotamas.

- 25 Turklāt, runājot par Direktīvas 98/6 6.a panta konkrētajiem mērķiem, tā, kā minēts 2021. gada pamatnostādnēs un kā Čehijas un Polijas valdības, kā arī Komisija norādījušas savos rakstveida apsvērumos, ir vērsta uz to, lai liegtu tirgotājiem maldināt patērētājus, palielinot cenu pirms cenas samazinājuma paziņošanas un tādējādi radot nepatiesus cenu samazinājumus.
- 26 Tādējādi tāda Direktīvas 98/6 6.a panta 1. punkta interpretācija, saskaņā ar kuru paziņojumā par cenu pazemināšanu pietiktu norādīt “agrāko cenu” šī panta 2. punkta izpratnē kā vienkāršu informāciju, faktiski nenosakot šādu samazinājumu uz šīs cenas pamata, ļautu tirgotājiem, neievērojot šo īpašo mērķi, maldināt patērētājus, izmantojot paziņojumus par cenu pazeminājumiem, kas neatbilst patiesībai, pretēji 6.a panta mērķim.
- 27 No tā izriet, ka, lai ievērotu gan Direktīvas 98/6 6.a panta īpašo mērķi, gan vispārīgi šīs direktīvas mērķus, tās 6.a panta 1. un 2. punkts jāinterpretē tādējādi, ka paziņojumā par produkta pārdošanas cenas samazinājumu, šis samazinājums jānosaka, atsaucoties uz šī produkta “agrāko cenu” šī panta 2. punkta izpratnē. No tā izriet, ka produkta pārdošanas cena, kas reklāmas paziņojumā norādīta kā samazināta cena nevar faktiski būt tāda pati vai pat lielāka kā “iepriekšējā cena”.
- 28 Treškārt, tā kā Direktīvas 98/6 6.a pantā ir konkrēti reglamentēti aspekti, kuri saistīti ar iepriekšējās cenas norādīšanu paziņojumā par cenas samazinājumu un tās definēšanu, komercprakse attiecībā starp tirgotājiem un patērētājiem, kas izpaužas kā attiecīgā produkta cenas samazinājums, kurš netiek noteikts, pamatojoties uz “iepriekšējo cenu” 6.a panta 2. punkta izpratnē, jāizvērtē nevis atbilstoši Direktīvas 2005/29 normām, kā izriet no tās 3. panta 1. un 4. punkta, bet atbilstoši minētajai Direktīvas 98/6 normai, kā tā interpretēta šī sprieduma 24. un 27. punktā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūlijs, *Citroën Commerce*, C-476/14, EU:C:2016:527, 42.–45. punkts).
- 29 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem jāatbild, ka Direktīvas 98/6 6.a panta 1. un 2. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tajos ir prasīts, lai produkta cenas samazinājums, ko tirgotājs paziņo vai nu kā procentuālu daļu, vai kā reklāmas norādi ar mērķi uzsvērt piedāvātās cenas izdevīgumu, jānosaka, pamatojoties uz “iepriekšējo cenu” šī panta 2. punkta izpratnē.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 30 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/6/EK (1998. gada 16. februāris) par patērētāju aizsardzību, norādot patērētājiem piedāvāto produktu cenas, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra Direktīvu (ES) 2019/2161, 6.a panta 1. un 2. punkts

jāinterpretē tādējādi, ka

tajos ir prasīts, lai produkta cenas samazinājums, ko tirgotājs paziņo vai nu kā procentuālu daļu, vai kā reklāmas norādi ar mērķi uzsvērt piedāvātās cenas izdevīgumu, jānosaka, pamatojoties uz “iepriekšējo cenu” šī panta 2. punkta izpratnē.

[Paraksti]